

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Михайла Драгоманова

Навчально-науковий інститут публічного управління та адміністрування

Кафедра економіки та підприємництва

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД-ІНСТИТУТ

"УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОНКОРДІЯ"

НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО З ЕКОНОМІКИ ТА НАУКИ

(БЕРЛІН – БОНН – МАЙНЦ)

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

Hangzhou Dingying Education Technology Group Co., Ltd.

КИЇВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ "КИЇВСЬКА МАЛА

АКАДЕМІЯ НАУК УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ"

**НОВА ПАРАДИГМА
ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ У
КОНТЕКСТІ
ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ
РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ
ОСВІТИ**

**Збірник наукових праць
VI Міжнародної
науково-практичної
конференції
27 листопада 2024 року**

Київ

НОВА ПАРАДИГМА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ

УДК 378.091.3:33(063)

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Навчально-наукового інституту
публічного управління та адміністрування
(протокол №5 від 27 грудня 2024 року)*

Нова парадигма економічної освіти у контексті інноваційної моделі розвитку вітчизняної освіти: Збірник наукових праць VI Міжнародної науково-практичної конференції, 27 листопада 2024 р. – К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. – 312 с.

Збірник вміщує наукові праці VI Міжнародної науково-практичної конференції, яка відбулася 27 листопада 2024 року. На конференції були обговорені актуальні проблеми нової парадигми економічної освіти у контексті інноваційної моделі розвитку вітчизняної освіти.

Представлені у матеріалах науково-практичної конференції тези учасників подані в авторській редакції та відображають власну наукову позицію авторів. Автори тез несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, наукової термінології, імен власних, джерел посилання.

Редакційна колегія

В.Ф. Сташук, доктор філософії у галузі «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності «Політологія» (головний редактор)

О.С. Падалка, член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

Л.А. Підпригора, кандидат економічних наук, доцент

Ю.В. Бицюра, кандидат економічних наук, доцент

ISBN 978-966-931-314-0

© Редакційна колегія, 2024

© Автори статей, 2024

© УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024

НОВА ПАРАДИГМА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ

61

7. Kotler, P., & Armstrong, G. *Principles of Marketing (15th ed.)*. New York: Pearson Publishing, 2014.

8. Rana, N. P., Slade, E. L., Sahu, G. P., Kizgin, H., Singh, N., Dey, B., & Dwivedi, Y. K. (Eds.). *Digital and Social Media Marketing*. Springer, 2018.

9. Simon, H. A. *Models of Man, Social and Rational: Mathematical Essays on Rational Human Behavior in Society Setting*. New York, NY: Wiley, 1957.

10. Thaler, R. H., & Sunstein, C. R. *Nudge: Improving decisions about health, wealth, and happiness*. Yale University Press, 2008.

Сандугей В.В.

*кандидат економічних наук, доцент,
професор кафедри економіки та підприємництва
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

ПРОБЛЕМА НЕРІВНОСТІ В ГЛОБАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Нерівномірність економічного розвитку залишається однією з фундаментальних проблем глобальної економіки. прогрес на значний прогрес, досягнутий завдяки глобалізації та економічній інтеграції, який сприяв підвищенню рівня добробуту в багатьох регіонах, розрив між заможними та менш розвиненими країнами продовжує бути суттєвим. Ця диспропорція проявляється у нерівномірному розподілі прибутків, а також у відмінностях у доступі до природних, фінансових та технологічних ресурсів. Ретельне вивчення цієї проблеми потребує міждисциплінарного підходу, що враховує як історичні передумови, так і сучасні фактори, що формують економічну нерівність.

НОВА ПАРАДИГМА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ

62

Історично, економічний прогрес відбувається нерівномірно, залежно від низки чинників, таких як географічне положення, колоніальна спадщина та ступінь індустріалізації. Держави, які першими розпочали індустріалізацію, зокрема Велика Британія, Німеччина та Сполучені Штати, отримали значні конкурентні переваги, що дозволило їм накопичити капітал і побудувати інститути, які підтримують їхній високий рівень економічного розвитку до сьогодні. Натомість чисельності країн Африки та Латинської Америки залишилася під впливом колоніальних імперій, що сприяло виникненню монокультурних економік, орієнтованих на експорт сировинних ресурсів з низькою диверсифікацією. Така модель економіки продовжує гальмувати свій розвиток, обмежуючи можливості для формування внутрішнього виробничого потенціалу. У сучасному світі нерівномірність економічного розвитку розроблена складною сукупністю факторів, серед яких ключовими є доступ до передових технологій, капіталу, висококваліфікованих людських ресурсів та рівня політичної стабільності. Одним із центральних драйверів розвитку є доступ до інноваційних технологій. Країни, які активно інвестують у технологічні розробки та цифрову трансформацію, зберігають значні переваги у підвищенні продуктивності та економічної конкурентоспроможності. Водночас держави, які не мають достатніх фінансових і технічних ресурсів для таких інвестицій, втрачають позиції в глобальній економіці.

Капіталовкладання відіграють вирішальну роль у забезпеченні економічного зростання. Розвинуті фінансові ринки та доступ до міжнародного капіталу забезпечують стабільний притік інвестицій, додаткові для розширення економічної діяльності. Проте країни з нерозвиненими фінансовими системами або обмеженим доступом до міжнародного фінансування залишаються вразливими до зовнішніх економічних потрясінь [1].

НОВА ПАРАДИГМА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ

63

Політична стабільність та ефективність інституцій також є вагомими детермінантами економічного розвитку. Наявність дієздатності правових систем, низький рівень корупції та забезпечення прав власності створюють сприятливі умови для залучення інвестицій та стимулювання підприємницької активності. Натомість держави з політичними кризами або слабкими інститутами стикаються з відтоком капіталу та людських ресурсів, що підтримує економічну стабільність [2].

Глобальна нерівність у розподілі доходів і ресурсів залишається значущим викликом. Значна частина світового багатства зосереджена в економічно розвинених країнах, тоді як велика кількість населення в державах Африки та інших регіонах живе в бідності, обмеженій доступності до базових соціальних і економічних можливостей. Нерівномірність у розподілі природних ресурсів також робить вагомий внесок у глобальну економічну нерівність. Держави, багаті на стратегічні ресурси, часто забезпечують значні прибутки від їх експорту, але неефективне управління цими ресурсами може призвести до економічної нестабільності та конфліктів.

Для проведення конкретного аналізу розподілу доходів і ресурсів між різними групами країн, на наш погляд, необхідно звернути увагу на ключові макроекономічні показники, такі як валовий внутрішній продукт на душу населення, індекс людського розвитку, а також структуру ВВП за секторами економіки.

Слаборозвинуті країни, такі як Нігерія, Мозамбик, Гаїті, характеризуються низькими показниками ВВП на душу населення [3]. За даними Міжнародного валютного фонду [10], на початок 2022 р. ВВП на душу населення в цих країнах складає менше 2 000 дол США. Наприклад, у Мозамбик цей показник становить 1 291 дол, що є одним із найнижчих у світі (рис 1.)

НОВА ПАРАДИГМА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ

64

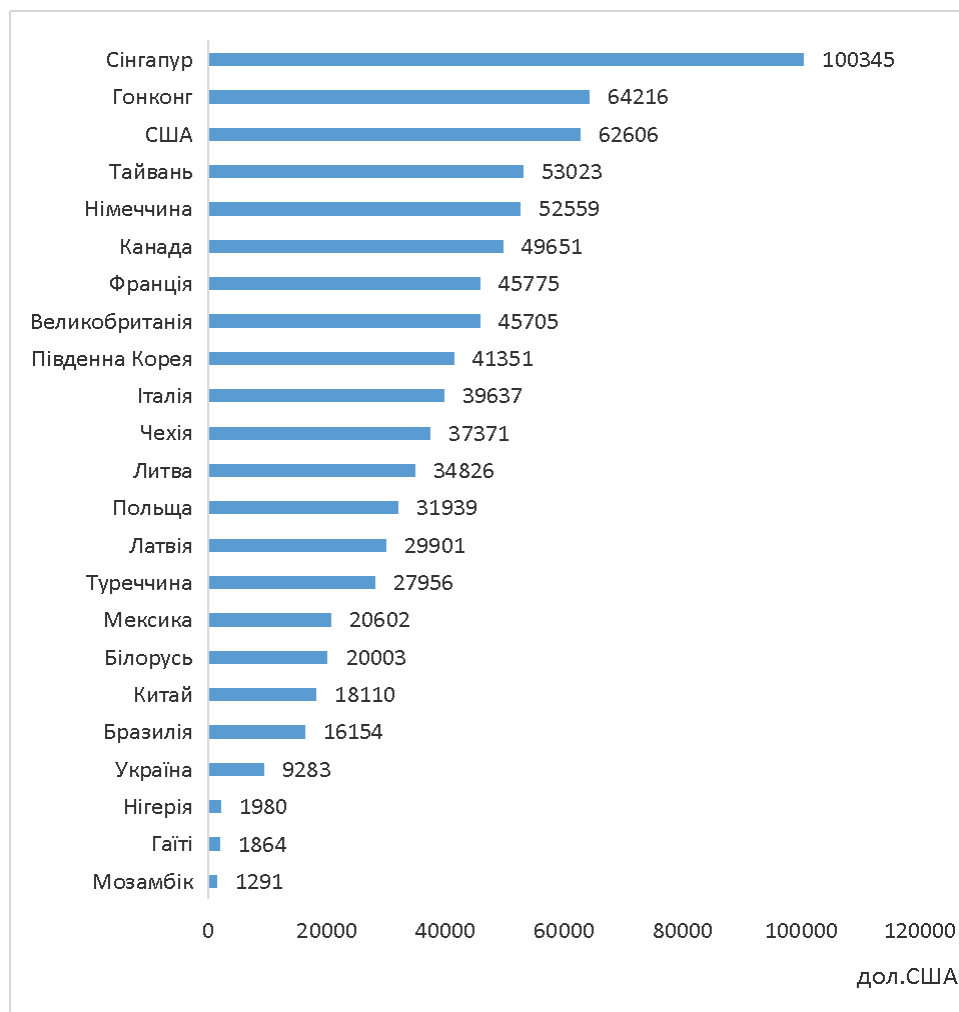

Рис.1. Рейтинг країн за рівнем ВВП на душу населення на початок 2022 р.
Джерело: побудовано на основі даних МВФ [10]

Нові індустріальні країни, такі як Південна Корея, Тайвань, Бразилія, і Мексика, демонструють вищий рівень ВВП на душу населення. У Південній Кореї цей показник становить 41351 дол, що є суттєвим досягненням у порівнянні з 1970-ми роками, коли країна перебувала на рівні слаборозвинутих економік. У Бразилії та Мексиці ВВП на душу населення коливається в межах \$16 000–\$20 000 [10]. Європейський Союз, представлений такими країнами, як Німеччина, Франція, Італія, має один із найвищих рівнів ВВП на душу населення у світі. У Німеччині цей

НОВА ПАРАДИГМА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ

65

показник у 2021 р. становив близько 52 559, однак у 2023 році знизився до \$50 000.

Канада і Сполучені Штати є одними з найбагатших країн світу з ВВП на душу населення у 2021 році від близько \$50 000 у Канаді до \$62 606 у США, станом на 2023 рік цей показник дорівнював \$52 000 у Канаді та близько \$60 000 у США. Ці країни мають високий рівень індустріалізації та розвинену інфраструктуру, яка підтримує їхню провідну роль у світовій економіці.

Індекс людського розвитку дає змогу порівнювати рівень розвитку між країнами та регіонами, а також аналізувати їхню соціально-економічну ситуацію. Як демонструє рис. 2, слаборозвинуті країни мають найнижчі значення ІЛР, які зазвичай не перевищують 0,6. Це вказує на низький рівень життя, обмежений доступ до якісної освіти та низьку тривалість життя. Наприклад в Нігерії ІЛР у 2022 році становив близько 0,535, що відносить її до категорії країн із низьким рівнем розвитку, тривалість життя в країні складає приблизно 55 років, рівень грамотності серед дорослого населення – близько 62%, а ВВП на душу населення – лише близько \$2 100. У Мозамбік ІЛР у 2022 році становив 0,456, що свідчить про значні соціальні та економічні проблеми. Тривалість життя – 60 років, рівень грамотності – близько 50%, а ВНД на душу населення – менше \$1 000.

Нові індустріальні країни демонструють середні та високі показники ІЛР, що свідчить про покращення рівня життя і доступу до освіти, а також зростання економічних можливостей [6]. У Південній Кореї ІЛР у 2022 році – 0,925. Це дуже високий показник, який відображає високий рівень життя, відмінну систему освіти і тривалість життя близько 83 років. Рівень грамотності майже 100%, а ВВП на душу населення – понад \$35 000. У Бразилії ІЛР – 0,754. Бразилія має порівняно високі показники за рівнем

НОВА ПАРАДИГМА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ

66

грамотності та доступу до освіти, хоча все ще стикається з проблемами нерівності та бідності, тривалість життя – близько 75 років [7].

Країни Європейського Союзу мають одні з найвищих показників ІЛР, що відображає високу якість життя, розвинену систему соціального захисту, а також відмінний рівень освіти, наприклад, у Німеччині ІЛР – 0,947. Німеччина демонструє дуже високий рівень життя, тривалість життя – 81 рік, рівень грамотності та доступу до вищої освіти є надзвичайно високим. У Італії ІЛР – 0,895, тривалість життя – 83 роки, високий рівень освіти та доступу до медичних послуг.

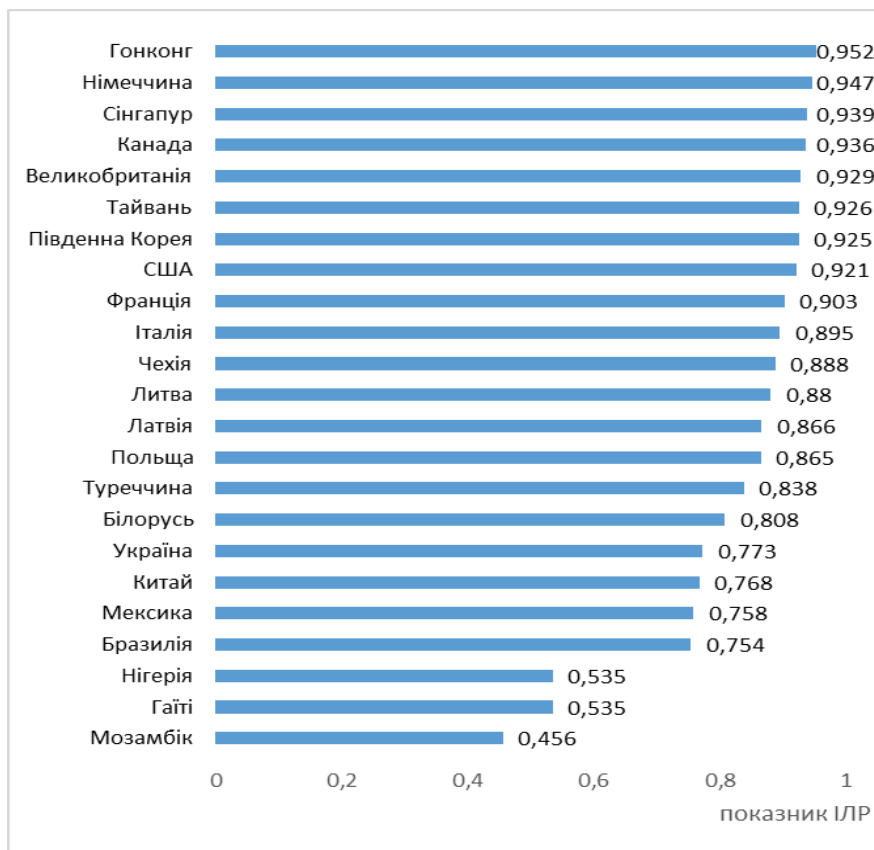

Рис.2. Індекс людського розвитку в країнах світу у 2022 р.
Джерело: побудовано на основі [5]

Канада та Сполучені Штати є одними з найбільш розвинених країн світу з високими показниками ІЛР. У Канаді ІЛР – 0,936, тривалість життя близько 82 років, високий рівень освіти і медичного обслуговування. США

НОВА ПАРАДИГМА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ

67

демонструють показник ІЛР на рівні 0,921. Тривалість життя в США – 79 років. ВНД на душу населення – понад \$60 000. Хоча США мають високий рівень ІЛР, вони також стикаються з проблемами нерівності в доступі до освіти і медичних послуг.

Україна знаходиться на середньому рівні ІЛР серед країн світу – 0,773. Цей показник відображає складне економічне становище країни, тривалість життя – близько 72 років, попри високий рівень освіти, економічні труднощі та низький рівень доходів впливають на якість життя [9].

Економічний розвиток різних країн світу значно відрізняється залежно від структури їхнього ВВП. Ці відмінності відображають як історичні особливості розвитку, так і сучасні тенденції в глобальній економіці. Структура ВВП за галузями дає уявлення про рівень індустріалізації, технологічний розвиток та економічну диверсифікацію. Це економічне есе аналізує особливості структури ВВП у слаборозвинутих країнах, нових індустріальних країнах, країнах ЄС, Канаді, США, Україні та Китаї, пропонуючи відповідні узагальнення та висновки.

Слаборозвинуті країни Мозамбік, Гаїті та Нігерія, мають економіку, що значною мірою залежить від аграрного сектора. Частка сільського господарства у ВВП цих країн може перевищувати 30-50%, що свідчить про низький рівень індустріалізації та високу залежність від сільського господарства. Промисловий сектор у таких країнах зазвичай слаборозвинений і складає менше 20% ВВП, що ускладнює економічний розвиток і диверсифікацію економіки. Сфера послуг у слаборозвинутих країнах також є недостатньо розвиненою, що додатково обмежує можливості для економічного зростання та підвищення рівня життя населення [6].

НОВА ПАРАДИГМА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ

68

Нові індустріальні країни Бразилія, Мексика, Туреччина та Південна Корея, демонструють більш збалансовану структуру ВВП. У цих країнах частка сільського господарства у ВВП зменшилася до менш ніж 10%, оскільки економіки активно індустріалізуються. Промисловий сектор становить значну частину ВВП (25-40%), що забезпечує країнам стійке економічне зростання та дозволяє їм конкурувати на міжнародних ринках. Зростає також частка сфери послуг, яка в деяких випадках перевищує 50% ВВП, відображаючи зростання ролі технологічних інновацій і послуг у глобальній економіці.

Країни Європейського Союзу, такі як Німеччина, Італія, Франція та Польща, характеризуються високим рівнем економічного розвитку та диверсифікованою структурою ВВП. Частка сільського господарства у ВВП цих країн є незначною, зазвичай менше 3%, що свідчить про високу продуктивність аграрного сектору та його незначну вагу у загальній економічній структурі. Промисловий сектор вносить значний вклад у ВВП, особливо в країнах з сильною виробничою базою, таких як Німеччина. Сфера послуг є домінуючою, становлячи понад 60% ВВП, що пов'язано з високим рівнем урбанізації, розвиненими фінансовими ринками та інноваційною економікою [6].

Канада та США мають подібну структуру ВВП, де основну роль відіграє сфера послуг. У США частка послуг у ВВП перевищує 80%, а в Канаді — близько 70%. Ці країни мають розвинений промисловий сектор, що становить приблизно 19-28% ВВП, з акцентом на високотехнологічне виробництво та видобуток ресурсів. Частка сільського господарства в обох країнах є незначною, менше 2% ВВП, що відображає високий рівень механізації та інтенсивність аграрного виробництва.

Економіка України характеризується відносно високою часткою сільського господарства (близько 10% ВВП), що є однією з важливих

НОВА ПАРАДИГМА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ

69

складових національного ВВП. Промисловий сектор також відіграє важливу роль, становлячи приблизно 30% ВВП, що свідчить про збереження значної частини важкої промисловості та експортно-орієнтованих галузей. Сфера послуг в Україні поступово зростає, займаючи близько 60% ВВП, що відображає трансформацію економіки в бік послуг та інновацій

Отже, аналіз структури ВВП за галузями демонструє суттєві відмінності між групами країн. У слаборозвинутих країнах аграрний сектор продовжує домінувати, обмежуючи можливості для економічного зростання. Нові індустріальні країни демонструють перехід до більш збалансованої структури ВВП з акцентом на промисловості та послугах. Розвинені країни, як-от країни ЄС, США та Канада, мають високо диверсифіковану економіку з домінуванням сфери послуг, що забезпечує стійкість і високу продуктивність їхніх економік. Україна та Китай показують різні підходи до економічної трансформації, що відображають їхні національні особливості та стратегічні цілі. Ці висновки підкреслюють важливість структурної трансформації для досягнення сталого економічного зростання і підвищення добробуту населення.

Розподіл доходів і ресурсів між країнами демонструє значну диференціацію, яка відображає як історичні, так і сучасні економічні реалії. Слаборозвинуті країни залишаються на периферії глобальної економіки, з низькими доходами і високою залежністю від сільського господарства. Нові індустріальні країни демонструють значний прогрес, але все ще стикаються з проблемами нерівності. Країни ЄС і Північної Америки мають високий рівень добробуту, хоча й з різною ступеню нерівності. Китай продовжує свій стрімкий економічний розвиток, але зберігає серйозні виклики, пов'язані з нерівністю доходів і структурними проблемами.

НОВА ПАРАДИГМА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ

70

Крім того, інтеграція менш розвинених країн у глобальні економічні процеси через розширення участі у міжнародній торгівлі та інвестиціях може сприяти зменшенню розриву між багатими і бідними країнами. Також важливо підтримувати розвиток ефективних інститутів, які забезпечують прозорість, підзвітність та дотримання правових норм, що є основою для стійкого економічного розвитку.

Отже, нерівномірний економічний розвиток і розподіл доходів і ресурсів між країнами є складною проблемою, яка вимагає багаторівневого підходу до її вирішення. Розуміння історичних, соціально-економічних та політичних чинників, що сприяють економічній нерівності, є ключовим для розробки ефективних політик, спрямованих на подолання глобальних диспропорцій та забезпечення сталого розвитку для всіх країн світу.

Список використаних джерел:

- 1 Абсава Л. О. Прямі іноземні інвестиції в геоeкономічному вимірі. Інвестиційні пріоритети епохи глобалізації: вплив на національну економіку та окремий бізнес: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (14-15 лютого 2018 р.). URL: http://www.confcontact.com/2018febr/3_absava.php
- 2 Бєбїк В. М., Шергїн С. О., Дегтерьова Л. О. Сучасна глобалїстика: провідні концепції і модерна практика: Монографія. К.: Ун-т «Україна», - 2016. -140 с.
- 3 Бойко Н. О. Дослідження нерівності в розвитку світового господарства. Соціально-економічні проблеми сучасного розвитку, 2023,- № 8, -с. 85-92.
- 4 Вплив процесів глобалізації на розвиток національних економік. 2016. – [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Дата доступу: 20.11.2024 р. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5297>.
- 5 Євростат. Офіційний сайт статистичної служби Європейського Союзу. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat> (дата звернення: 21.11.2024).
- 6 Касич А. О. Досвід формування національних інноваційних систем в країнах, що розвиваються / А.О. Касич // Актуальні проблеми економіки. — 2019. — № 5 (143). — С. 46—49.
- 7 Кирилов Ю.Є. Вплив процесів глобалізації на розвиток національних економік. Ефективна економіка. 2022.- № 12. -С. 13-28.

**НОВА ПАРАДИГМА ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ
ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ**

71

8 Кузьмін В. О. *Світове господарство: тенденції та виклики*. Київ: Видавництво "Наукова думка", 2022. - 320 с.

9 Лавренюк А. В. *Соціально-економічні виклики сучасного світового господарства*. *Економічні науки*, 2023, - № 1, - с. 110-116.

10 Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <https://www.imf.org> (дата звернення: 21.11.2024).

Bielova O.I.

Ph.D. in Economics, Associate professor

Associate Professor of the Department of Marketing and Behavioral

Economics

“KROK” University

Kyiv, Ukraine

Lotariev A.G.

Ph.D. in Public Administration

Associate Professor of the Department of International Business

“KROK” University

Kyiv, Ukraine

Bielov O.E.

Ph.D student of Management Technologies Department

“KROK” University

Kyiv, Ukraine

UDC 005.73:005.8:005.21:331.101.3

**CORPORATE CULTURE IN FORMING THE MOTIVATIONAL MECHANISM OF
STRATEGIC MANAGEMENT OF PROJECT-ORIENTED ORGANIZATIONS**